

Handläggare

Jeanette Smedjer
Telefon:08-508 23 224

Till

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2024-03-21

Verksamhetsberättelse 2023

Mälarhöjden/Västertorps förskolor

Mälarhöjden/Västertorps förskolor

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	3
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	5
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	5
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	5
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	10
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	11
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	11
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	13
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	14
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	15
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	15
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	18
Uppföljning av ekonomi	19
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget	19
Investeringar	19
Medel för lokaländamål	19
Övrigt	19
Systematiskt kvalitetsarbete	19
Redovisning av synpunkter och klagomål	19
Övrigt	20

Sammanfattande analys

Vi bedömer att verksamhetens mål har uppfyllts. Enheten kommer dock inte att uppfylla målet, Enheten bedriver verksamheten inom sin ekonomiska ram. Sista kvartalet har enheten haft höga vikariekostnader samt barngrupper som inte varit fulltaliga.

Enheten har utifrån verksamhetsplanen ett stort fokus på Skolverkets modul, Tillgänglig förskola. Analyser och goda exempel står beskrivet under respektive mål.

Utmaningar i enheten som vi har stött på är att flera avdelningar har haft introduktioner av nya barn löpande under terminens gång. Det kan i vissa fall skapa oro och instabilitet i barngrupperna. Hög frånvaro bland pedagogerna har också varit utmanande.

Kvalitet- och utvecklingsarbete

Enheten avslutade kompetensutvecklingen inom specialpedagogik i maj 2023. Alla pedagoger, förskollärare, barnskötare samt långtidsanställda vikarier, i enheten har varit med i detta utvecklingsarbete. Vi har arbetat med Skolverkets modul "Tillgänglig förskola" under två terminer. Detta kompetensutvecklingsarbete skedde via inläsning av material och kollegialt lärande-samtal i handledningsgrupper med utbildade handledare. Vi har använt oss av två olika samtalsformer för kollegialt lärande. Vi har utvärderat det kollegiallärandet som ett gemensamt sätt att utveckla kunskap på. Vi har fått mycket positiva resultat och kommer att fortsättningsvis att arbeta med kollegialt lärande i våra nätverk samt utbildningssatsningar. Under hösten har vi arbetat utifrån samma modul från Skolverket och med liknade upplägg. I september och oktober hade vi två utvecklingsdagar där Katarina Cederin, specialpedagog från resursenheten, hade en workshop som handlade om goda och svåra samtal. De två utvecklingsdagarna var direkt kopplade till den del av Skolverkets modul som vi arbetat med under höstterminen i våra nätverk. Vinster med nätverken utifrån ett gemensamt fokus, tillgänglig förskola, är att enheten har ett gemensamt språk och begrepp som vi använder oss av. Eftersom nätverken har varit enhetsövergripande så har pedagogerna lärt känna varandra på ett annat sätt, vilket har beskrivits som inspirerande och roligt.

Jungfru Lona, som blev en del av enheten i januari, påbörjade arbetet med Tillgänglig förskola under höstterminen. De har även arbetat med skolverkets modul del 1 och 2 på APT under höstterminen.

Under de pedagogiska promenaderna i juni följde vi upp hur pedagogerna förändrat sina miljöer utifrån att vi arbetat med Tillgänglig förskola. Vi följde även upp hur avdelningarna har utvecklat sina skrivmiljöer. Alla avdelningar har en skrivmiljö.

Som stöd när arbetslagen formulerat sina undervisningsplaner har de använt sig av Ann Pihlgrens baklängesplanering och det syns i undervisningsplanerna. Planerna har blivit tydligare och används som ett arbetsverktyg. Det har skett en förändring i hur målen formulerats och det märks tydligt i utvärderingarna. Utvärderingarna innehåller bättre analyser och uppföljningen har varit tydligare på grund av att målen har varit mer konkreta.

Inför höstterminen 2023 valde vi förlänga arbetet med grundverksamheten.

Grundverksamhetens undervisningsplan skrevs i juni och den har pedagogerna arbetat med hela höstterminen. De har utvärderat undervisningsplanen vid två tillfällen under terminen.

Det har varit väldigt positivt att förlänga och fördjupa arbetet kring grundverksamheten. Vinsterna har varit att barnen vet vad som förväntas av dem och övergångarna beskrivs som att de går lättare. De barn som har utmaningar upplevs att efter ha arbetat med grundverksamheten och rutiner varit mindre utagerande. Flera vinster har varit att barngruppen lärt känna varandra och pedagogerna i lugn och ro. Pedagogerna upplever också att stressen minskat för att arbetslaget nu kunnat ägna sig åt barngruppen.

Vi påbörjade en översyn av introduktionen under våren 2023 men kommer att behöva fördjupa arbetet samt tydliggöra våra gemensamma rutiner och dokument under 2024. Samarbetet med vårdnadshavarna inför introduktionsperioden ser olika ut beroende på vilken månad barnen får sin plats på förskolan inför hösten. Har alla barn fått sin förskoleplats redan under våren så kan förberedelser för introduktionen börja redan då. Tex med ett möte för vårdnadshavarna på våren eller en aktivitet tillsammans med barnen. Är barnintaget inte klart innan semestern så sker kontakten oftast via mejl och telefonsamtal där informationen blir en till en i stället för en gemensam aktivitet eller ett möte på våren.

Information om våra digitala plattformar och den kommunikationen behöver vi ta i ett annat sammanhang än under introduktionsperioden. Vid frånvaro av pedagoger tar arbetet med att få ihop gruppen längre tid och det kan bli sårbart.

Inför höstterminen såg vi ett behov av att införa superstruktur för varje arbetslag. Den blir ett komplement till undervisningsplanen, som är övergripande. Superstrukturen är en mer detaljstyrd plan där pedagogerna kan göra en detaljerad plan för hela veckan. Många arbetslag lyfter särskilt fram att det är viktigt att ha tydliga skriftliga planer att förhålla sig till, som undervisningsplanen och superstrukturen. Superstrukturen har också bidragit till att barngruppen upplevs som grundtrygga och reagerar inte på små förändringar.

Det är både undervisningsplanen och superstrukturen som har varit underlag för reflektion och utvärdering.

Enligt utvärderingarna är hög nöjdhet bland pedagogerna och de flesta har uppnått sina mål eller är på väg. Analysen av barngruppen och verksamheten har blivit mycket tydligare och nästan alla utvärderingar innehåller kommande förändringar och utveckling av verksamheten.

Kompetensutveckling

Under februari och aprils APT, har alla förskolor genomfört den stadsdelsövergripande grundläggande e-utbildningen i brandskydd. Vi har ett 10-tal personer som inte har genomgått utbildningen och vi ska organisera för att de som inte kunde medverka på utbildningen ska få göra det under vårterminen 2024

Flera arbetslag har fått handledning av vår resursenhet.

Tre barnskötare läser på den erfarenhetsbaserade utbildningen för att bli förskollärare.

En förskollärare utbildar sig till Specialpedagog på 50%.

En förskollärare utbildar sig - Att handleda verksamhetsförlagd utbildning i förskolan, 7.5 hp, avancerad nivå

Agenda 2030

Alla arbetslag arbetar aktivt med två artiklar från barnkonventionen, vilket syns i deras undervisningsplan.

Medarbetarnas delaktighet

Medarbetarna har varit delaktiga i denna rapport genom utvärderingar, APT, pedagogiska promenader.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

— Ingen

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	39,6 %	1,4 %	38,2 %	32 %	33 %	33 %	VB 2023
  Antal barn per grupp	15,6 barn/avd.			15,8 barn/avd.	15	15	VB 2023
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5,55 st			5,73 st	4,9	4,9	VB 2023
  Förskollärartäthet	15,1 st				15,5 st	15,5	VB 2023

Nämndmål: Alla barn i förskolan stimuleras och lär utifrån sina förmågor i en utbildning med likvärdig och tillgänglig lärmiljö

— Ingen

Beskrivning

Målet nås genom att utbildningen bedrivs i likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer som uppmuntrar till kommunikation, lek och utforskande. Social, pedagogisk och fysisk miljö skapar tillsammans förutsättningar för barns lärande och utveckling. Språkutvecklande arbete ligger som ett raster över hela utbildningen. Rektor leder och samordnar det pedagogiska arbetet och organiserar de strukturella förutsättningarna för utbildningen. Förskolläraren ansvarar för att undervisning bedrivs i enlighet med målen i läroplanen. Arbetslaget genomför

utbildningen utifrån sina respektive uppdrag.

Gemensamt framtagna stöddokument anger riktning för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden som likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer, språk, digitalisering, kultur, måltider och fysisk aktivitet.

Förväntat resultat

Utbildningen ger varje barn förutsättningar att utveckla:

- Nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära
- Ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen utforma och genomföra kompetenshöjande insatser för förskollärare och arbetslag i pedagogiskt ledarskap utifrån läroplansuppdraget.	2023-01-01	2025-06-01	
 Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen utreda hur arbetet med läroplansmålen under hela förskoleperioden kan utvecklas.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska fortsätta utveckla sina läsmiljöer och lärmiljöer med fokus på drama, musik, berättande och skapande.	2023-01-01	2023-12-31	

Enhetsmål: Alla barn i Mälarhöjden/Västertorps förskolor möts av likvärdiga och tillgängliga undervisningsmiljöer.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla barn ska få tillgång till språkutvecklande pedagogiska miljöer som inspirerar, utmanar och uppmuntrar till lek, kommunikation, matematik, naturvetenskap och rörelse.

Alla barn ska ges möjligheter att utveckla sin identitet, uttrycka sig, kommunicera och reflektera genom olika språk, verbala och konstnärliga.

Alla barn ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda och förstå begrepp, se samband och upptäcka nya sätt att förstå sin omvärld.

Analys

Alla medarbetare har kompetensutvecklats genom Skolverkets modul Tillgänglig förskola. Vi har arbetat med alla fyra moduler och avslutat arbetet i maj 2023. På APT i juni genomförde alla pedagoger en omfattande utvärdering, en självskattning som finns via Skolverket. Värderingsverktyget synliggjorde inte det vi ville få syn på, vad har hänt i våra verksamheter på våra förskolor? Har tillgängligheten ökat i den fysiska, sociala och den pedagogiska miljön? Utvärderingen visar däremot att det kollegiala lärandet har varit framgångsrikt.

Utifrån arbetslagens utvärderingar av undervisningsplanen så kan man utläsa att flera beskriver hur de introducerar miljön och nytt material för barnen, väggdokumentationer, Eftersom hela enheten har arbetat med tillgänglig förskola så har det också gett oss gemensamma begrepp och en gemensam grund att stå på.

Det tror vi är en effekt av att ha arbetat med Tillgänglig förskola.

De allra flesta har begrepp kopplat till sitt projekt uppsatt i miljön eller har dem dokumenterade och väl förankrade i arbetslagen. I utvärderingarna kan vi läsa att barnen använder begreppen som pedagogerna valt att arbeta med. Begreppen finns hos ett par arbetslag även på flera olika språk.

Flera yngrebarnsavdelningar beskriver att dem använder barnens begynnelsebokstäver i stället för hela alfabetet. Det har visat sig vara lyckosamt att arbeta med några utvalda bokstäver som barnen kan koppla till sig själva och sina kamrater.

Tre av enhetens arbetslag har arbetat specifikt med en bok som projekt under vårterminen. Här beskriver pedagogerna att dem och barnen har drivit projektet och utvecklat projektet tillsammans. Det har funnits processväggar där alla kan följa projektens utveckling.

En avdelning har tillsammans skapat en stad av återvinningsmaterial. Projektet fördes fram av barnen där de fick vara delaktiga i att bestämma hur staden skulle se ut och vilka delar som skulle finnas tex, zoo, flygplats, skola, tågstationer och mycket mer. Genom demokratiska omröstningar i flera steg bestämdes stadens namn. Barnen var även delaktiga i vilka begrepp som användes i projektet. Avdelningen skrev också en sång till staden. Pedagogernas analys av projektet var att reflektionen tillsammans med barnen var en drivkraft. Vilket vi kommer att lyfta i kommande verksamhetsplan som ett viktigt verktyg.

Alla arbetslag ser till att barnen får möjlighet att ta del av högläsning, många beskriver det som en daglig rutin. Några arbetslag beskriver att de har en krysslista för att säkerställa att alla barn blivit läst för. De allra flesta har beskrivit hur böckerna finns mer lättillgängligt för barnen nu, det finns böcker i de flesta miljöer och det genererar att barnen oftare spontant vill läsa eller bli läst för. Men vi ser att högläsningen behöver vara en planerad aktivitet.

Under VT23 har vi satsat extra på utemiljön på förskolan Regnbågen. Vi har skapat olika rum för lärande baserat på forskning utifrån utevistelse i förskolan. Rummen vi startat upp med är, läsning och sagoberättande med olika material, att upptäcka skogen och odling. Under hösten skulle vi tillfört ytterligare rum men vi väntar till vårterminen 2024.

De olika rummen har blivit mötesplatser för barnen på Regnbågen. Läsrummet har blivit en plats för lugn och ro, samt att barnen möts över avdelningsgränserna och läser samt visar bilder förvarandra. Där sker också strukturerad högläsning. Alla pedagoger har tagit del av forskningen kring utemiljön och det skapar en gemensam förståelse för utemiljön och hur vi organiserar den, dock behöver vi prata mer om samsynen. Miljön utomhus och det nya materialet har systematiskt introducerats för samtliga barn.

Vi kommer att fortsätta att utveckla två förskolegårdarna till under våren 2024.

Vi hade som mål för alla att introducera miljö och material vid introduktionerna samt vid ommöblering eller att nytt material tillkommer. Vi behöver planera introduktionen och

använda ett gemensamt begrepp. Som ett gott exempel beskriver ett arbetslag att de har arbetat i smågrupper när de introducerar efter principen Start-genomförande-avslut.

Introducera tecken som stöd till yngre barn som inte har språket, med tecken som mamma, pappa, jobba har varit ett bra sätt att kunna kommunicera och göra sig hörd på. Tecken som stöd har också visat sig lyckosamt för barn som inte har det svenska språket ännu.

Ett arbetslag, på en yngrebarnsavdelning, beskriver att de reflekterar tillsammans med barnen varje fredag om veckan som gått. Under höstterminen har gruppen tittat på veckan som gått för att lära sig att kunna reflektera kring projekt under vårterminen.

Nämndmål: Alla barn i förskolan utvecklar sin förståelse för grundläggande demokratiska värden i en inkluderande utbildning

— Ingen

Beskrivning

Målet nås genom att förskolans arbete med normer och värden präglas av barnkonventionens intentioner i en inkluderande utbildning för alla barn. Utbildningen skapar likvärdiga möjligheter för alla barn att uttrycka sina tankar och åsikter för att ha inflytande över sin vardag. Utbildningen är trygg och säker, riktlinjerna i Säker förskola, där arbetet med Aktiva åtgärder är en del, är vägledande i det arbetet. Rektor säkerställer att alla barn får det stöd de behöver för sin utveckling inom ramen för förskolans uppdrag. Undervisningen kännetecknas av lek, språk samt hållbar utveckling, där barnens förmågor och intressen tas tillvara i undervisningens utformning.

Gemensamt framtagna stöddokument anger riktning för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden som likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer, språk, digitalisering, kultur, måltider och fysisk aktivitet.

Förväntat resultat

Utbildningen ger varje barn förutsättningar att utveckla:

- Självständighet och tillit till sin egen förmåga
- Förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen fortsätta utvecklingsarbetet av övergångar från förskola till grundskola i samverkan med utbildningsnämnden.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen genomföra en behovskartläggning avseende barn i behov av särskilt stöd i syfte att identifiera utvecklings- och stödbehov hos enheterna.	2023-01-01	2023-08-31	
✓ Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska fortsätta utveckla förskolans lärmiljöer som en del i det förebyggande och inkluderande arbetet.	2023-01-01	2023-12-31	

Enhetsmål: Gruppen är en tillgång där alla barn blir inkluderade, ges utrymme och blir lyssnad på.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla barn ska få förutsättningar att utveckla sin förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja hjälpa andra.

Alla barn ska få förutsättningar till att utveckla respekt och förståelse för alla människors lika värde och de mänskliga rättigheterna.

Alla barn ska ges förutsättningar att utveckla sin identitet och känna trygghet i den samt medvetenhet om rätten till sin kroppsliga och personliga integritet.

Analys

Vi behöver arbeta mer med systematiken kring "plan med aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling" och det kommer vi att göra i nätverksform under våren 2024 samt höstterminen 2024.

Varje arbetslag har valt två artiklar ur barnkonventionen som ska synas i undervisningsplanen och vilka arbetsätt som ska användas i undervisningen. I utvärderingarna framkommer det att artikel 2, 3, 12, 13 och 21 är de artiklar de flesta arbetslag valt att fokusera på. Vinsten med att fokusera på två artiklar har varit en ökad medvetenhet hos pedagogerna och en tydlighet för vårdnadshavarna.

I våras köpte enheten in Kompisböckerna till samtliga avdelningar och vi kan läsa i utvärderingarna om en ökad medveten användning av böckerna, kopplat till undervisningsplanen. Men vi behöver arbeta mer strukturerat med böckerna under 2024.

Genom arbetet med Tillgänglig förskola så har pedagogerna utvecklat verksamheten på olika sätt så att barnen får rätt förutsättningar till att utvecklas socialt och pedagogiskt. Flera arbetslag beskriver att de tillfört bildstöd, dagsschema, veckans tecken. Bildstöd i rutinsituationerna och kompletterat med TAKK är något som har ökat i verksamheten.

Många har bestämda platser för barnen i tex samling och matsituationer men det som ökat denna termin är att fler beskriver att de tydliggjort barnens platser med bilder. Det resulterar i en lugnare och tryggare barngrupp som vet vad som förväntas den.

Flera avdelningar som har utmaningar har skalat ner materialet på avdelningen men det materialet som finns är tillgängligt.

De flesta nyintroducerade familjer har använt verktyget, språkdomäner, i uppföljningssamtalet med vårdnadshavarna. Vi behöver följa upp hur verktyget används på ett bättre sätt.

På utvecklingsdagen i juni skrev samtliga arbetslag en undervisningsplan om hur de ska arbetat med grundverksamheten och introduktionen under höstterminen. I år har vi gjort en förändring, att arbeta med en undervisningsplan kring grundverksamheten under hela hösten. Vi har också fredat barngrupperna så mycket som möjligt, från möten och andra avbrott som kan störa introduktionen.

Utifrån inläggen på startsidan samt lärloggarna kan vi tydligt se att arbetslagen delar in sig i mindre grupper vid undervisningssituationerna. Variationen kring hur indelningen av grupper planeras är stor. Gruppindelningar sker av olika anledningar bland annat åldershomogena, genom intresse, blandade åldrar, barn som lär av varandra eller spontant av barnen själv. I många fall startar man ett projekt i helgrupp och därefter arbetar man i smågrupper.

Under höstterminen har barngrupperna arbetat extra med gruppstärkande aktiviteter och lekar som en del i undervisningsplanen. I utvärderingarna kan man läsa att det är ett bra sätt att få alla barn att delta och att lära känna varandra. Det är exempel på olika lekar samt skapande aktiviteter och samlingar.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

— Ingen

Nämndmål: Invånarna har tillgång till ett rikt utbud av kultur, fritidsaktiviteter och föreningsliv

— Ingen

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämndens enheter integrerar kultur i verksamhetens vardagliga arbete. Särskilda medel finns avsatt för detta. Tillgång till kultur spelar en viktig roll för barn och unga som skapar sin identitet. De äldre erbjuds olika kulturmöten på boenden, mötesplatser och genom sina organisationer. Förskolan är därför en given mötesplats som kan ge lika möjligheter till deltagande och skapande i enlighet med Stockholm stads kulturstrategiska program. Kulturpengen till förskolan samt stöd i hur arbetet med kultur kan utformas och utvecklas ökar förutsättningarna för att lyckas med intentionen.

Förskolan är en kulturell mötesplats där barnen får möta och själva prova olika former av kultur och skapande. Barnen i förskolan har ett varierat utbud av böcker och besöker bibliotek. Barnen möter olika former av kultur och kulturyttringar samt skapande verksamhet som integreras i undervisningen. Unga får möta kultur och prova eget skapande i stadsdelsnämndens verksamheter. Fritidsgårdar och öppna mötesplatser erbjuder besökarna ett brett utbud av kulturaktiviteter som riktar sig och är tillgängliga för alla. Fritidsgårdarna samarbetar med lokalt civilsamhälle och andra fritidsgårdar för att tillsammans erbjuda ett brett verksamhetsutbud.

Lokala föreningar har möjlighet att söka verksamhetsbidrag och bidrar på det sättet att utveckla kultur- och fritidsverksamheter i stadsdelsområdet.

Förvaltningen initierar samarbeten som utvecklar och stärker nätverk till och mellan

föreningar och deras verksamheter. Bland annat planeras kulturprojekt som i samverkan med föreningar, förskolor, skolor, fritidsaktiviteter bjuder in till samverkan, synliggör aktörerna och stimulerar till samarbete.

Ett utvecklingsarbete pågår för att bygga kontaktytor och samarbeten mellan olika föreningar och verksamheter. Syftet är att utveckla och bredda deltagandet, nå nya målgrupper, öka social inkludering, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer hos barn och unga.

Vid bidragsgivning till föreningar samordnas regler och arbetssätt med stadens andra bidragsgivare för en effektivare handläggning och bättre service. Arbete pågår för att tydliggöra och utveckla regler och syfte med bidrag till föreningar samtidigt som en rättssäker process säkerställs och oegentligheter motverkas.

Utifrån Stockholms stads kulturstrategiska program, utvecklar stadsdelsförvaltningen arbetet med att inventera lokalbestånd och behov av lokaler för kultur, fritid och föreningsliv i stadsdelsområdet. Stadsdelsområdets parker är viktiga mötesplatser som ska erbjuda både aktiviteter och rekreation.

Förväntat resultat

- Kultur- och fritidsaktiviteter planeras för att nå nya målgrupper, bredda deltagandet i syfte att öka social inkludering, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer hos barn och unga.
- Kultur, fritidsaktiviteter och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete.
- Barn på förskola och unga i stadsdelsnämndens verksamheter får möta och själva prova olika former av kultur och skapande.
- De äldre erbjuds olika kulturmöten på boenden, träffpunkter och genom sina organisationer.
- Boende i stadsdelsnämndens grupp- och servicebostäder får stöd i att ha en rik fritid och att kunna delta i hälsofrämjande aktiviteter utifrån sina intressen.
- Föreningar har möjlighet att söka bidrag för lokal verksamhet. samarbete med föreningar och nätverks mellan föreningar och verksamheter utvecklas.

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

— Ingen

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,26 kg CO2 per kg livsmedel				1,4 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	2023

Nämndmål: Stadsdelsnämndens verksamheter är energieffektiva och resurssmarta med en minimal klimatpåverkan

— Ingen

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämnden arbetar utifrån stadens klimathandlingsplan samt miljöprogrammet i sitt miljö- och klimatarbete. Stadsdelsnämndens lokala miljö- och klimathandlingsplan sträcker sig fram till slutet av 2023. Stadsdelsnämnden tar med sin handlingsplan ett krafttag vad gäller miljö- och klimatfrågorna, och växlar nu upp arbetet ytterligare i och med skärpta miljö- och klimatmål.

Stadsdelsnämnden arbetar med att kartlägga verksamheternas klimatpåverkan, och tar fram strategier för hur utsläppsminskningar ska ske. De två metoder som främst används är investeringar i utsläppsminskande utrustning och beteendeförändringar.

Klimatinvesteringsmedel söks för de projekt där investering i utsläppsminskande åtgärder inom stadsmiljöverksamhet eller verksamhetslokaler ses som den bästa lösningen. För att åstadkomma beteendeförändringar satsar nämnden på kompetenshöjande insatser i form av bland annat utbildningar i energieffektivt beteende i storkök och hållbara kontor, samt utvecklad intern samverkan om miljö- och klimatfrågor.

När upphandlingen av ny parkentreprenad görs under 2023 ska tydliga miljökrav ställas för att minska nämndens indirekta klimatpåverkan.

Verksamheter som köper in livsmedel ska genom ökad medvetenhet minska livsmedels negativa klimatpåverkan. Genom verktyget Hantera Livs och regelbunden uppföljning ska stadsdelsnämnden få ner sina utsläpp från livsmedel ytterligare under 2023. Livsmedelsinköp är stadsdelsnämndens största källa av växthusgaser.

Stadsdelsnämnden kommer att utveckla former för att inkludera civilsamhälle och näringsliv i klimatarbetet i större utsträckning. En del i detta är att arbeta med utökad medborgardialog.

Förväntat resultat

-Stadsdelsnämnden har slutfört samtliga aktiviteter i den lokala miljö- och klimathandlingsplanen.

-Klimatpåverkan från konsumtion har minskat, stadsdelsnämnden är på god väg att bli en

fossilbränslefri organisation och klimatanpassningsåtgärder har vidtagits.

-Avfall som uppstår tas om hand på ett resurseffektivt sätt enligt avfallshierarkin och matavfall sorteras i alla lokaler där det är möjligt.

-Stadsdelsnämndens energiförbrukning har minskat med en fjärdedel av mandatperiodens mål om en 10 procentig minskning.

-Användningen av plast och engångsartiklar har minskat.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnden ska fortsatt bidra med kunskap till förskolornas kockar om livsmedels påverkan på klimatet och biologisk mångfald.	2022-01-01	2023-12-31	
! Stadsdelsnämndens medarbetare som arbetar i tillagningskök eller mottagningskök ska gå e-utbildningen om energieffektivt beteende i storkök	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmnarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Andel inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning	74,4				88	88 %	2023
◆ Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	56,05 %				70 %	70 %	2023

Nämndmål: Stadsdelsnämnden bidrar till en god livsmiljö och har giffria verksamheter

— Ingen

Beskrivning

Målet nås genom att arbeta systematiskt med verktygen Chemsoft och Byggvarubedömningen. Under 2023 ska arbetet med de båda verktygen utvecklas, i syfte att vässa arbetet.

Vidare nås målet genom att växla upp arbetet med skadlig påverkan från livsmedelsinköp. Stadsdelsnämnden ska undersöka orsaker till att nämnden historiskt sett haft svårt att nå målen för ekologiska livsmedel, samt se över möjliga lösningar för bättre måluppfyllelse framöver. Till detta hör också arbetet med att utveckla strategier för miljö- och klimatsmarta

inköp av livsmedel inom äldreomsorg och social omsorg - där förskoleavdelningens lyckosamma arbete under de senaste åren fungerar som modell.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden bidrar i möjligaste mån inom nämndens rådighet till att minska buller, dålig luft och förorenat vatten i stadsdelsområdet.
- Verksamheterna arbetar systematiskt med att fasa ut skadliga kemikalier bland förbrukningsprodukter.
- Stadsdelsnämnden har en plan som följs för att bygg- och anläggningsprojekt följer kraven i Byggvarubedömningen.
- Det finns ett systematiskt arbete för att öka andelen inköpta ekologiska livsmedel och animalier som har krav på djurskydd samt restriktiv antibiotikaanvändning ökar inom stadsdelsnämndens alla verksamheter som köper in livsmedel.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska genomföra åtgärder för att bibehålla nivå 2 samt arbeta för att uppfylla kraven i nivå 3 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.	2022-01-01	2023-12-31	

Enhetsmål: Alla medarbetare i Mälarhöjden/Västertorps förskolor arbetar aktivt för att göra miljövänliga val i verksamheten

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barnen ska ges möjlighet att utveckla kunskaper som kan bidra till hållbar utveckling. Alla ska vara delaktiga i att minska matsvinnet på förskolan. Barnens mat ska innehålla minst 60% ekologiska matvaror.

Analys

Vi har introducerat Kompetensutveckling för alla medarbetare - Pedagogisk måltid för hållbar utveckling till alla medarbetare. Kockarna har tittat på de två föreläsningarna innan pedagogerna. Därefter kommer kockarna och pedagogerna gemensamt gå utbildningen, förmodligen under våren 2024.

Vårt mål med 60% KRAV uppfylls av två kök som har 80%. De fem andra köken har en bit kvar. Vi arbetar också med att få ner våra matkostnader som har ökat genom inflationen. Köken delger varandra billiga produkter och tips på maträtter.

En gång i kvartalet för köken statistik på sin kravprocent och kostnader.

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

— Ingen

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

— Ingen

Nämndmål: Stadsdelsnämnden bedriver verksamheterna inom tilldelad ekonomisk ram

— Ingen

Beskrivning

Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget. Styrning och uppföljning ska vara tydlig. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter.

Nämndens lokalförsörjningsplan tas fram i samband med Underlag för budget 2024-2026. I lokalförsörjningsplanen slås nämndens långsiktiga arbete med lokaler fast, i syfte att tillgodose verksamheternas krav på ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler. Inriktningen framåt är att hyra lokaler av stadens fastighetsägande bolag. Under 2023 kommer nämnden att öppna en ny förskola om sex avdelningar i kvarteret Zachrisberg nära Årstabergets pendeltågsstation.

Förväntat resultat

- Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.
- Stadsdelsnämnden hyr lokaler som är ändamålsenliga och kostnadseffektiva

Enhetsmål: Enheten bedriver verksamheten inom sin ekonomiska ram

■ Uppfylls inte

Analys

i år har vi inte kunnat bedriva verksamheten inom den ekonomiska ramen, Vi kan se att vikariekostnader och matkostnader har blivit högre än förväntat. Vi hade dessutom en ökad kostnad för löneökningar och ett större barntapp inför hösten än väntat.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
— Sjukfrånvaro					9 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
— Sjukfrånvaro dag 1-14					3,5 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023

Nämndmål: Stadsdelsnämnden är en attraktiv arbetsgivare och har en god arbetsmiljö

— Ingen

Beskrivning

Stadsdelsnämnden kommer utifrån arbetsgivarperspektivet att ha fokus inom områdena; anställningar, arbetsmiljö, kompetensförsörjning samt chefsuppdrag och ledarskap.

Goda och trygga anställningsvillkor där medarbetares anställningsform är tillsvidareanställning på heltid är normen vid nyanställningar. Rekryteringsprocessen säkerställer att rekrytering sker kompetensbaserat och i linje med verksamhetens kompetensförsörjningsplan och bemanningsstrategi.

Systematiskt arbete inom arbetsmiljöområdet är ett prioriterat område för att medarbetare och chefer ska ha en god arbetssituation och förutsättningar att nå ett gott arbetsresultat. En god arbetsmiljö och ett närvarande ledarskap ska säkerställas genom balans mellan uppdrag och resurser, samt ett rimligt antal medarbetare per chef. För skyddsombud och chefer hålls gemensam utbildning i grundläggande systematiskt arbetsmiljöarbete regelbundet.

Att arbeta främjande och förebyggande med friskfaktorer för att sänka sjukfrånvaron och skapa en god social och organisatorisk arbetsmiljö är prioriterat. Friskvård är en viktig del inom arbetsmiljöarbetet för att skapa förutsättningar för medarbetare att må bra. Som personalförmån kan medarbetare i stadsdelsnämnden ta ut friskvård på arbetstid när arbetet och verksamheten så tillåter. Förvaltningen arbetar systematiskt med kort- och långtidsfrånvaro enligt den rehabiliteringsprocess som är gemensam för staden.

Under perioden augusti – november utför alla enheter arbetsmiljöronder som även inkluderar ett avsnitt rörande årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Resultatet av den årliga uppföljningen summeras på avdelnings- respektive nämndnivå och följs upp i

samverkansgrupper tillika arbetsmiljökommittéer. Resultatet analyseras och eventuella åtgärder som är gemensamma för en stor del av stadsdelsnämnden samordnas.

Ett aktivt strategiskt kompetensförsörjningsarbete utifrån uppdrag och mål är fortsatt prioriterat för att utveckla, behålla samt rekrytera verksamhetskritisk kompetens. Varje verksamhet planerar kompetensutvecklingsinsatser och för att bibehålla en kontinuitet i verksamheten och stärka försörjningen av chefer och nyckelkompetenser är det även viktigt med en strategisk successionsplanering. Inom äldreomsorgen kommer den genomförda kartläggningen av formell kompetens ligga till grund för vidare utvecklingsinsatser för att säkerställa kompetensbehovet på kort och lång sikt. Vid rekrytering av chefer är det även viktigt att de fem kompetenserna i stadens chefsprofil är vägledande i rekrytering och urval.

Chefsuppdraget kräver ett tydligt och utvecklingsinriktat ledarskap där en helhetssyn kopplat till mål och resultat kan förmedlas till medarbetarna. Ledarskapet ska vara präglad av tillgänglighet, kommunikation, tillit och mod. Chefer ska stöttas och stärkas i detta för att på bästa sätt kunna leda sin verksamhet och i det uppmuntra medarbetare att omsätta idéer och förslag i konkreta verksamhetsförbättringar med stockholmarnas fokus.

Chefer som är nya i sin chefsroll, genomgår chefsintroduktion för att få en god grund till vad som förväntas i uppdraget kopplat till personalansvar och att vara arbetsgivarföreträdare. Utvecklingsinsatser för chefer kan även ske genom stadens chefsutvecklingsprogram och upphandlade insatser.

Förväntat resultat

- För de anställningar som ingås ska normen vara tillsvidareanställning på heltid.
- Stadsdelsnämnden har en god systematik inom arbetsmiljöarbetet.
- Planering av kompetensförsörjning sker utifrån verksamhetens uppdrag och mål.
- Nya medarbetare och chefer får en god introduktion i uppdraget.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnden tillsammans med förskoleenheterna ska fortsätta utveckla arbetet med förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare inom ramen för det ordinarie arbetsmiljöarbetet.	2022-01-01	2023-12-31	

Enhetsmål: Enheten är en god arbetsgivare och har en god arbetsmiljö

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Enheten ska ha god systematik i arbetsmiljöarbetet.
Nya medarbetare får en god introduktion och en bra start.
Medarbetare med uppdragsfokus.

Analys

Nyanställda i enheten får en god introduktion och har från i år en mentor på förskolan.

Enheten har ett arbetsmiljömöte i månaden. På årets möten har vi bland annat berört barnintaget, rekrytering, semestern, sommaren, friskvård och friskfaktorer. Sista arbetsmiljömötet fick deltagarna diskutera va en transparent organisation är. Resultatet ska vi arbeta vidare med under nästa år.

Enheten har prioriteringsmöten som pedagoger kan be om för att få stöd i att prioritera i verksamheten. Vi ser att det är fler pedagoger i år som väljer att be om stöd.

På APT har vi avsatt en timme åt förskolans egna arbetsmiljöfrågor.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

— Ingen

Nämndmål: Stadsdelsnämnden har en hög beredskap i alla verksamheter

— Ingen

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämnden utför ett genomgripande arbete för att identifiera och analysera viktiga och samhällsviktiga verksamheter och processer. Stadsdelsnämndens kris-, kontinuitets- och beredskapsarbete är samordnat så att de hänger ihop, är effektivt och känt för de som berörs. Kunskapshöjande insatser inom krisberedskap och civilt försvar genomförs i stadsdelsnämndens verksamheter. Arbetet med krisstödsorganisation fortsätter, i syfte att ge stadsdelsområdets invånare stöd vid kriser. Stadsdelsnämnden avsätter resurser för att implementera de lokala tillämpningsanvisningarna för informationssäkerhet. Stadsdelsnämndens beredskap att hantera kriser och samhällsstörningar stärks genom ett systematiskt planeringsarbete samt övning.

De lokala anvisningarna för informationssäkerhet ska implementeras och alla medarbetare ska känna till hur nämnden arbetar med informationssäkerhet och dataskydd. Detta sker bland annat genom att de obligatoriska utbildningarna genomförs för samtliga medarbetare och genom det nätverk av informationssäkerhets- och dataskyddsambassadörer som finns på förvaltningen.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämndens verksamheter har en hög beredskap inför kommande kriser.
- Risk- och sårbarhetsanalysen är genomarbetad, dynamisk och välkänd för relevanta funktioner.
- Samhällsviktiga verksamheter och de verksamheter som är av vikt för dessa har en kontinuitetsplan som är övad.

-Stadsdelsnämnden har tre permanenta trygghetspunkter.

-Nödvändig information om dataskydd och informationssäkerhet har nått och är begriplig för samtliga medarbetare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
! Alla medarbetare ska genomgå de obligatoriska utbildningarna om dataskydd och informationssäkerhet	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
! Samtliga chefer ska genomgå utbildningen i informationssäkerhet och dataskydd som är framtagen för målgruppen	2023-01-01	2023-12-31	Avvikelse
! Samtliga verksamheter ska ta fram en beredskapspärm där rutiner för krishantering ska finnas	2023-01-01	2023-12-31	
! Stadsdelsnämndens verksamheter som bedöms vara samhällsviktiga eller är av vikt för dessa ska ha en uppdaterad kontinuitetsplan som är övad	2023-01-01	2023-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Investeringar

Medel för lokaländamål

Övrigt

Systematiskt kvalitetsarbete

Redovisning av synpunkter och klagomål

Uppdelning	Klagomål/synpunkter/kategorier	Utfall T1	Utfall T2	Utfall VB	Totalt ack. Utfall	Sammanfattning och planerade åtgärder
Beröm	Antal beröm	2			2 st	
Från vem har klagomål, synpunkt eller avvikelser inkommit?	Annan (t.ex. okänd)					
	Medarbetare/verksamhet inom förvaltningen					
	Närstående (anhörig, god man, etc.)					
	Samverkanspart (ex annan förvaltning, Region Stockholm, Polis)					
	Skolinspektionen					

Uppdelning	Klagomål/synpunkter/kategorier	Utfall T1	Utfall T2	Utfall VB	Totalt ack. Utfall	Sammanfattning och planerade åtgärder
	Vårdnadshavare	4	2		6 st	
Vad gällde klagomålet, synpunkten eller avvikelserna?	Annat (ange vad i rapporteringsvyn)					
	Bemanning (Kontinuitet, vikarieanskaffning)	4			4 st	
	Bemötande					
	Beslut (missnöje, avsaknad av beslut, ej kommunicerat etc.)					
	Brister i information (utebliven info, obegriplig info, etc.)					
	Brister i rutiner/utförande av insats eller verksamhet					
	Fråga/idé					
	Fysisk inne- eller utemiljö (ej städad, avsaknad av material etc.)					
	Hantering av personuppgifter					
	Kompetens					
	Kränkande behandling					
	Mat och måltider					
	Teknik, verksamhetssystem och IT-relaterade frågor					
	Tillgänglighet (öppetider, telefontider, fysisk miljö)					
	Utebliven/försenad insats eller aktivitet			1		1 st
Återkoppling	Antal klagomål där återkoppling har lämnats					
Åtgärder	Antal klagomål där åtgärder vidtagits	4	1		5 st	

Övrigt